

Інститут української мови НАН України
Північноукраїнський діалектологічний центр
Житомирського державного університету
імені Івана Франка

Житомирський історико-філологічний інститут регіональних
досліджень

ВОЛИНЬ- ЖИТОМИРЩИНА

Історико-філологічний збірник
з регіональних проблем

22 (1)

ЖИТОМИР
2010

УДК 82.07
ББК 83.3 (4укр.-4ж)-я5
В 67

РЕДАКТОРИ:

Віктор Мойсієнко, доктор філологічних наук
Володимир Єршов, кандидат філологічних наук

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Петро Білоус, доктор філологічних наук
Іван Вихованець, доктор філологічних наук
Катерина Городенська, доктор філологічних наук
Павло Гриценко, доктор філологічних наук
Василь Німчук, доктор філологічних наук
Ростислав Радишевський, доктор філологічних наук
Григорій Сивокінь, доктор філологічних наук
Елеонора Соловей, доктор філологічних наук
Микола Сулима, доктор філологічних наук
Олександр Чирков, доктор філологічних наук

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР

Володимир Білобровець

Збірник „Волинь-Житомирщина” внесено до переліку науково-фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора й кандидата філологічних наук (Постанова Президії ВАК України від 01.07.2010 р. № 1-05/5).

Свідоцтво про державну реєстрацію: Серія КВ № 12979-1863-Р від 16.07.2007 р.

Контактні адреси редакції:

*Житомирський державний університет імені Івана Франка.
10031. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40, корп. 4, ауд. 401.
Телефони: (0412) 25-42-64, (0412) 25-24-67.*

© «Волинь-Житомирщина», 2010.

ЗМІСТ

Історія мови

Наталія БАГНЮК

ПОЛІСЬКІ ЖИВОМОВНІ
ЕЛЕМЕНТИ В
СЕРЕДНЬОШРИФТОВОМУ
ЄВАНГЕЛІЇ 6

Єлизавета БАРАНЬ

ДАНІ ДО ГУНГАРИЗМІВ У
СТАРОУКРАЇНСЬКИХ
ПАМ'ЯТКАХ XIV – XVII
СТОЛІТТЯ 11

Ганна ДИДИК-МЕУШ

СПОЛУЧНИКОВА
ВАРІАТИВНІСТЬ В
УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ XVI –
XVII СТОЛІТЬ 21

Олег ЖОЛОБОВ

ГАЛИЦЬКО-ВОЛЫНСЬКІ І
ПСКОВСЬКО-НОВГОРОДСЬКІ
ДИАЛЕКТИЗМИ В
РУКОПИСНИХ ІСТОЧНИКАХ
XIII ВЕКА 30

Ольга ЗАНЕВИЧ

АБСОЛЮТИВНЕ ВЖИВАННЯ
ПЕРЕХІДНИХ ДІЄСЛІВ (На
матеріалі українських пам'яток
XVI – I пол. XVII ст.) 44

Андраш ЗОЛТАН

ЧОМУ *WITEBSK*, А НЕ
**WICIEBSK*, АБО ЧОМУ
НАЗИВАЮТЬ ПОЛЯКИ
БІЛОРУСЬКІ МІСТА ПО-
УКРАЇНСЬКИ? 52

Ігор КЛИМОВ

ДА ПЫТАННЯ ПРА ПАЛЕСКІ
ТЬП Ў СУПОЛЬНАЙ
ЛІТАРАТУРНА-ПІСЬМОВАЙ
МОВЕ БЕЛАРУСАЎ І
ЎКРАЇНЦАЎ XIV – XVIII ст. 57

Федар КЛИМЧУК

ПРА МОВУ «ПІНСКАЙ
ШЛЯХТЫ» 72

Михайло КОВАЛЬЧУК

СКЛАДНІ РЕЧЕННЯ З ВІДНОСНО-
РЕПРОДУКТИВНОЮ
СЕМАНТИКОЮ ЗІ
СПІВВІДНОСИМ
ЗАЙМЕННИКОМ У
СТАРОУКРАЇНСЬКІЙ МОВІ 83

Ольга КРИЖАНІВСЬКА

ЧИСЛІВНИКОВІ ФОРМИ В
«АКТОВІЙ КНИЗІ
ЖИТОМИРСЬКОГО ГРОДСЬКОГО
УРЯДУ 1611 РОКУ» 93

Мирoslava КУЛІЄВИЧ

ЛІНГВОГЕОГРАФІЧНИЙ ПОШУК
МІСЦЯ НАВЧАННЯ КЛИМЕНТІЯ
ЗІНОВІСВА 100

Ольга МАКАРОВА

ПРО ЛЕКСИКУ ПОЛЬСЬКИХ
ТЕКСТІВ ОБРУЦЬКОЇ АКТОВОЇ
КНИГИ 1678 р. 108

Віктор МОЙСІЄНКО

ВАРІАТИВНІСТЬ У
СТАРОУКРАЇНСЬКІЙ
ЛІТЕРАТУРНО-ПИСЕМНІЙ МОВІ
(На прикладі текстів північноукра-
їнського ареалу XVI ст. 114

Юрій ОСІНЧУК

ПІВНІЧНОУКРАЇНСЬКІ
ДІАЛЕКТНІ РИСИ В
КРЕХІВСЬКОМУ АПОСТОЛІ ... 126

Наталія ПРИМУШКО

ФОРМИ МИНУЛОГО ЧАСУ В
ПАМ'ЯТКАХ СЕРЕДНЬОЇ
НАДДНІПРЯНЩИНИ 133

Світлана РАДОМСЬКА
ОСОБЛИВОСТІ РЕФЛЕКСАЦІЇ *Ё У
ТВОРАХ ДІЯЧІВ ОСТРОЗЬКОГО
КУЛЬТурНОГО ОСЕРЕДКУ
(А. Римша, В. Суразький, Х. Філалет,
Д. Наливайко) 146

Олександр СКОПНЕНКО
УКРАЇНСЬКА ТА БІЛОРУСЬКА
ЛІТЕРАТУРНІ МОВИ ХХ СТ. КРИЗЬ
ПРИЗМУ ПОЛІССЯ 159

Олена СЛОБОДЗЯНИК
ГЕОГРАФІЧНІ ЗАГАЛЬНІ НАЗВИ В
ДІЛОВІЙ ПИСЕМНІЙ МОВІ
БРАЦЛАВСЬКОГО ВОЄВОДСТВА
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХVІ –
ПОЧАТКУ ХVІІ СТ. 165

Валентина ТИТАРЕНКО
МОВНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ
СУСПІЛЬСТВА В ХVІ – ХVІІ СТ.
(На матеріалі північноукраїнських
пам'яток) 171

Ольга ТРІЛЬ
НАЗВИ НА ПОЗНАЧЕННЯ
ПОНЯТТЯ “ГРУПА ЗІРОК” У
ПИСЕМНИХ ПАМ'ЯТКАХ З
ПОЛІССЯ В КОНТЕКСТІ
СТАРОУКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 180

Інна ЦАРАЛУНГА
ПОМЕШКАННЯ УКРАЇНЦІВ
КІНЦЯ ХVІ – ПОЧАТКУ ХVІІ СТ.
(На матеріалі Житомирських актових
книг) 186

Галина ЦІВАНОВА
“ЧАГО ВАМ ХОЧАЦЦА,
ПАНОВЕ...”, АБО РЕАКЦІЯ НА
КНИГУ У. МЯКІШАВА “ЯЗЫК
ЛИТОВСКОГО СТАТУТА 1588
ГОДА” 200

Ірина ЧЕРЕВКО
ФРАЗЕОЛОГІЯ ОФІЦІЙНО-
ДІЛОВОГО СТИЛЮ УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ ХVІ – ХVІІ СТ. (На матеріалі
документів Полісся) 211

Ономастика

Святослав ВЕРБИЧ
АРХАЇЧНА ГІДРОНІМІЯ
ЧЕРНІГІВСЬКО-СУМСЬКОГО
ПОЛІССЯ 217

Лариса ГУЦУЛ
АКЦЕНТНА СТРУКТУРА
ОЙКОНІМІВ ПОЛІССЯ
226

Олександр ІВАНЕНКО
СЛОВ'ЯНСЬКІ СТАРОЖИТНОСТІ.
ДЕМОНОЛОГІЯ. ІІІ (брл. *Вазила,*
Кумельган) 234

Ольга КАРПЕНКО
НАЗВИ ПОСЕЛЕНЬ
ЖИТОМИРЩИНИ (Історичний
екскурс) 243

Наталія ЛІСНЯК
МІКРОТОПОНІМИ ЗАХІДНОГО
ПОДІЛЛЯ, СПІВВІДНОСНІ З
МІКРОТОПОНІМАМИ
ЧЕРНІГІВСЬКО-СУМСЬКОГО
ПОЛІССЯ 250

Лариса ЛІСОВА
ЛЕКСИЧНА БАЗА ПРИЗВИЩ
ГОРОХІВЩИНИ, МОТИВОВАНИХ
ІНДИВІДУАЛЬНИМИ ОЗНАКАМИ
ПЕРШОНОСІВ 257

Любов ОСТАШ
ДО ПИТАННЯ ПРО ВАРІАНТНІСТЬ
ОНІМІВ 267

Надія ОСТАШ, Роман ОСТАШ
СОЦІАЛЬНЕ В УКРАЇНСЬКІЙ
ОНОМАСТИЦІ ХІV – ХVІІІ ст. .. 276

Тамара ПОЛЯРУШ
ОЙКОНІМ ПОНОРНИЦЯ В
МІСЦЕВОМУ ЛІНГВАЛЬНОМУ
КОНТЕКСТІ 283

Олександр СТРИЛЮК
ГЕОГРАФІЧНІ ТЕРМІНИ У
МІКРОТОПОНІМАХ
ЛЮБОМЛЬСЬКОГО РАЙОНУ
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ 288

Людмила ЧИРУК
КОНИК ПОЛЬОВИЙ (LOCUSTA
VIRIDISSIMA) У
ЗАХІДНОПОЛІСЬКИХ ГОВІРКАХ:
ПРИНЦИПИ НОМІНАЦІЇ 297

Віктор ШУЛЬГАЧ
З ОЙКОНІМІЇ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО
ПОЛІССЯ 304

Наталія ШУЛЬСЬКА
ЗАСОБИ І СПОСОБИ ТВОРЕННЯ
ЖІНОЧИХ НЕОФІЦІЙНИХ
ІМЕНУВАНЬ У СІМЕЙНО-
РОДОВІЙ АНТРОПОНІМІЇ
ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ 312

Леся ЯЩУК-ЛИТВИНЧУК
ФОНЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
АНТРОПОНІМІВ ЖИТОМИРЩИНИ
XVI – XVII СТ. І. 321

Мова художніх творів

Юлія ВОЛЬСЬКА
ТИПОЛОГІЯ ПРИСЛІВНИХ
КОМПОНЕНТІВ З
АТРИБУТИВНИМ ЗНАЧЕННЯМ
(На матеріалі творів письменників
житомирської прозової школи) 339

Галина ГРИМАШЕВИЧ
ПОЛІСЬКИЙ СВІТ У ПОЕТИЧНІЙ
ТВОРЧОСТІ МИКОЛИ
НИКОНЧУКА 349

Борис КОВАЛЕНКО
ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНОЇ МАНЕРИ
М. КОЦЮБИНСЬКОГО ЗА
РУКОПИСНОЮ СПАДЩИНОЮ
(НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАНЬ ДЛЯ
ДТЕЙ) 349

Анатолій ПОПОВСЬКИЙ
ПОЛІСЬКІ ЛІНГВАЛЬНІ РИСИ В
НАРОДНИХ ОПОВІДАННЯХ І
КАЗКАХ ВАСИЛЯ
КРАВЧЕНКА 358

Валерій ХАЛІН
ПОЛІССЯ ТА ПОЛІСІЗМИ В
ПОЕЗІЇ М. В. НИКОНЧУКА 369

Олександр СКОПНЕНКО,
Тетяна ЦИМБАЛЮК-
СКОПНЕНКО
ЕЛЕМЕНТИ
ПІВНІЧНОУКРАЇНСЬКОГО
ПОХОДЖЕННЯ В МОВІ
ПЕРЕКЛАДУ
МИКОЛИ ЛУКАША 374

Наталія ЯНЧУК
ФРАЗЕОЛОГІЗМИ НА
ПОЗНАЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ
МОВЛЕННСВОЇ ТА РОЗУМОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В РОМАНІ «ВОЛИНЬ»
УЛАСА САМЧУКА 384

